

Uvodnik • Editorial

Drage čitateljice i čitatelji,

Ovo je godina u kojoj se obilježava 1100. obljetnica Hrvatskoga Kraljevstva, jer je, prema predaji, 925. godine na Duvanjskom polju okrunjen prvi hrvatski kralj, Tomislav. Obljetnicu naznačujemo prepoznatljivim crveno-srebrnim kvadratima na koricama ovoga godišta, koji upućuju na popularnu i prepoznatljivu hrvatsku „šahovnicu“. Možda vam se čini da su kvadratići crveni i sivi, ali srebrnu boju nije lako postići, pa molim da prihvatite ovu sivu u zamjenu. Obljetnici je osobito posvećena rubrika Građa. U njoj se tematizira proslava od prije stotinu godina, kao i dugogodišnje pripreme za nju, a sve je to palo u povijesno zanimljivo vrijeme u kojem su nestajale i nastajale države, prolazio jedan i pripremao se drugi svjetski rat, a i u Hrvatskoj je sve to obilježeno turbulencijama na različitim razinama. U uvodnom je tekstu raznolikost tih vremena, ponajviše kroz suodnose i aktivnosti dviju suprotstavljenih sportskih udruga tadašnje hrvatske mladeži, Orlova i Sokola, dočarao Berislav Majhut.

U rubrici Studije objavljujemo šest radova. Jörg Meibauer analizira prikaze berlinskih socijalističkih spomenika u istočnonjemačkim slikovnicama te pokazuje da se u njihovim vizualnim i verbalnim diskursima očituje specifična kombinacija objektivnih činjenica i propagande. I drugi je rad posvećen slikovnicama. Petra Bani Rigler analizira slikovnice čuvene švedske autorice Else Beskow i pokazuje da se u njima ogleda utjecaj progresivne švedske pedagoginje Ellen Key koja na prijelazu u dvadeseto stoljeće u središte stavlja dijete, a nada se da će ono biti „stoljeće djeteta“. Takve se ideje odražavaju u analiziranim slikovnicama, pri čemu Beskow putem holističkoga pristupa povezuje tvornost slikovnice, dječje čitanje i učenje u umjetnički i kulturno relevantnu cjelinu. Na pomalo neočekivan, ali dobrodošao način, sljedeći rad povezuje dva prethodna svojim naglascima na povijesnu zbilju, odnosno na dječje iskustvo susreta s umjetnošću. Patrícia Dziaková i Radoslav Rusňák analiziraju slikovnice Shauna Tana koje tematiziraju migraciju i osjećaj autsajderstva u pojedinačima koji su prisiljeni zamijeniti poznato s novim i uklopiti se u novi kulturni kontekst. Autori razmatraju slovačke prijevode analiziranih slikovnica kao svojevrsne „prozore“ u svijet izbjeglištva i njegov emocionalni teret u različitim pojedincima te tako pružaju mogućnost razvoja veće otvorenosti prema drugim kulturama u slovačke djece, koja žive u kulturno homogenoj sredini te se stoga rijetko susreću s drugim i drugačijim.

Sljedeći rad također je usmjeren na prijevode i njihovu važnost u dječjoj književnosti, ali više iz perspektive uloge i odgovornosti prevoditelja prema čitateljima. Claudia Alborghetti iznosi pregled teorijskih stajališta o toj temi te zaključuje da je u nadležnosti prevoditelja važna zadaća uspostavljanja pripovjednoga dijaloga između djela i mladih čitatelja.

Bibiána Hlebová dopunjuje svoja ranija istraživanja o pitanju romskoga identiteta u slovačkoj književnosti studijom o načinima na koje je taj identitet prikazan u romskim pučkim pripovijestima (*paramisa*).

Konačno, Kristina Giacometti razmatra različite načine organizacije prostora u pripovjedinim svjetovima dviju žanrovskih skupina, tj. žanrova niske fantastike i onih visoke fantastike. Također analizira više dječjih romana te pokazuje da se u njima pretežno javljaju primjeri karakteristični za niskofantastični žanr.

Osim navedenih radova i priloga u rubrici Građa, također donosimo tri prikaza znanstvenih knjiga.

Nadam se da ćete i u ovom broju naći poticaj za svoja buduća istraživanja.

Smiljana Narančić Kovač

Dear Readers,

This year celebrates the 1100th anniversary of the Croatian Kingdom. Legend holds that Tomislav, the first Croatian king, was crowned in 925. To mark this milestone, the front cover of this issue features the familiar red-and-silver pattern of squares, known as the “Croatian chessboard”. While you might be used to the red-and-white combination, historically, the initial concept envisioned red and silver. It may seem that the squares are red and grey on the cover illustration, but it is notoriously difficult to reproduce silver in print, so please accept this grey in its place. The section Fact File is dedicated to the anniversary. It focuses on the celebration of a century ago, and on the long preparations for that one-thousandth anniversary. All this was happening in historically tumultuous times when old states were disappearing and new ones were emerging, one world war had just ended, and another was around the corner, and all this was strongly reflected in the Croatian situation, where turbulence could be felt at various levels. The diversity and controversies of those times are recalled by Berislav Majhut, particularly through the lens of the relationship and activities of two opposing sports organisations of Croatian youth, the Eagles and the Falcons.

The journal presents six works in its Papers section. Jörg Meibauer analyses depictions of socialist monuments in East-German picturebooks about Berlin and shows that their visual and verbal discourses embrace a specific combination of facts and propaganda. The next paper is also dedicated to picturebooks, where Petra Băni Rigler looks into those by the highly acclaimed picturebook creator Elsa Beskow, showing that they reflect the influence of the progressive Swedish pedagogue Ellen Key, who, at the turn of the 20th century, brings the child into focus, and hopes that the new period will be “the century of the child”. These ideas are integrated in the analysed picturebooks, where Beskow, with a holistic approach, connects the elements of the materiality of the picturebook, the child’s reading and their learning into an aesthetically and culturally relevant whole. Quite fittingly, the next paper relates to both previous ones with its emphasis on the historical reality and on the child’s experience of reading. Patrícia Dziaková and Radoslav Rusňák analyse the picturebooks by Shaun Tan about migration and the feeling of outsidership in individuals who are forced to leave the known and adapt to a new cultural context. The authors consider Slovak translations of these picturebooks as “windows” into the world of migration and its emotional burden. They presume that those translations allow Slovak children to develop a greater openness towards other cultures, considering they live in a culturally rather homogenous context where they rarely encounter the Other and the different.

The next paper also addresses translation and its importance for children’s literature, albeit from the perspective of the role and responsibility of the translator towards readers. Claudia Alborghetti provides an overview of the theoretical standpoints on this topic and considers that the translator has huge responsibility to establish narrative dialogue between the work and its young readers.

Bibiána Hlebová continues her previous research on the issue of Roma identity in Slovakia with a new study on the ways in which this identity is represented in Romany folktales (*paramisa*).

Finally, Kristina Giacometti considers different forms of the organisation of space in the narrative worlds of two groups of genres, i.e. low fantasy and high fantasy. She also analyses children’s novels which demonstrate that they mostly incorporate examples of spatial organisation typical of the low fantasy genre.

In addition to these papers and the Fact File section, this issue also includes three book reviews of recent publications.

I hope this issue of *Libri & Liberi* will provide inspiration for your own research, and that you will find it worthy of attention.

Smiljana Narančić Kovač